

KARARI BEKLERKEN

Murat Mihçioğlu

Döşek nemli, hücre soğuktu. Koğuşun kesintisiz yanan parlak floresanına rağmen uyuyabilmesi için kare şeklindeki ince örtüyü gözlerinin üzerine dek çekmesi gerekiyordu. Ama bunu yaptığında da ayakları açık kalıp üşüyordu. Sekiz ayı bulmuş tutukluluk sürecinde kışa girdiğinden beri battaniye ikilemine alışmıştı Mert.

1 Mayıs'ta yaptığı basın açıklamasını takiben 3 Mayıs 2029'da gözaltına alınmış, ardından tutuklama kararı çıkarılmış ve duruşmalar süresince bu koşullara mahkum edilmişti. Tüm dünyadan mimar, mühendis ve aktivistler büyük ilgi gösteriyordu davasına. Sosyal medyada yarattığı çalkantıya bizzat şahit olamıyorsa da avukatları ve ailesiyle yaptığı görüşmeler sayesinde haberdardı.

Bugünkü duruşma, karar öncesindeki en kritik viraj olarak niteleniyordu. Çünkü geçen yıl Meclis'ten apar topar geçirilmiş yeni yasanın kendisine de uygulanıp uygulanmayacağı bu aşamada netleşecekti.

Kilo vermişti hayli. Öksürükleri artmıştı. Yine de iyi dayandığını telkin ediyordu kendine. Çünkü umut, fakirin ekmeğinden öte, parlak bir yarına köprü idi. İyimser tabiatı, aynı zamanda meslektaş olduğu annesinden kalma tek mirastı Mert'e.

Adliyenin yolunu tutma vakti geldiğinde polisler her zamanki gibi saygı ve utançla yaklaştı ona. Ağızlarını bıçak açmasa da, refakat etmekle görevli oldukları bu genç adamın suçlu değil kahraman olduğunun farkındaydılar. 2028'den beri "Büyük Çete" diye anılan yeni siyasal ittifak ve onun maşaları hariç herkes işin iç yüzünü biliyordu aslında. Fakat kimi korkudan, kimi ise artık yorulmuş olduğu için susuyor, konuşanlar da zaten kendisinininkine benzer hücrelere tıkılıyordu.

Emniyet'e ait sivil bir konvoy dahilinde sessiz sedasız getirildi yeni adliye binasına. Arka kapıdan girdi, içeride avukatları Banu ve Sarp ile kısaca görüştü. Kendisine iletiildiği kadarıyla vaziyet belirsiz görünüyordu. Çünkü bir yandan hakim üzerinde müthiş siyasal baskı vardı, diğer yandan bugün alınması muhtemel karar ülkenin imajını yerle bir ederdı. Banu fısıldayarak konuştu:

"Yukarıdan ne talimat verildiği belli. Ama hukuk yoksa bile en nihayetinde akıl var mantık var. Torunlarının yüzüne bakmak isteyecek hiç bir hakim 2805-T'yi böylesi bir davada uygulamaya kalkmaz."

Tebessüm etti Mert. Haysiyet üzerine kafa yormayı bırakmış o kadar çok insana karşı mücadele vermişti ki meslek gereği, hakimin kritik aşamada torunlarını düşüneneğine inanmak optimizmden öte enayilik, hatta çevrelerini saran hakikatin inkarı olurdu.

Avukatlar, eşi Canan tarafından seçilip hazırlanmış takım elbiseyi getirmişti ona. Kapısında sivil polislerin beklediği küçük odada değişti üzerini. Sonra her zamanki gibi kalabalığın içinde koridoru adımlamaya başladı. Öyle dolambaçlı güzergahlar belirleniyordu ki salona gitmek için, yeni adliye binasının holünde toplanan yerli ve yabancı basın her defasında merasimin bu evresini ıska geçiyor, en iyi ihtimalle yirmi metre uzaktan fotoğraf alabiliyorlardı. Dünyadaki sayısız örneğin referansı ile duruşmaların canlı yayınlanması defalarca istenmiş fakat hep reddedilmişti. Ressamların elinden çıkan eskizler dışında hiçbir görüntü temin edilemiyordu. Salonda yalnızca adliyenin kendi kameraları kayıt yapıyor ve onlardan damıtılan klipler de ajanslara malum amaçlı kurgularla servis ediliyordu.

Adet olduğu üzere soldaki küçük kapıdan sokuldu duruşma salonuna. İçine bağımsız kameralar giremiyor da olsa tam bir gösteri merkezi gibi tasarlanmıştı bu koca mekân. Çiğ bir zevkin emaresi olan tavandaki altın varaklardan hakim kürsüsünün koyu kahverengi verniğine kadar her şey ayrı telden çalıyor, parayı nereye harcayacağını bilememiş bürokratların zihinsel karmaşasını yansıtıyordu adeta. Yeni adliye, 'nasılsa içinde adalet dağıtılacak değil, bari büyüklüğü ve cafcacıyla insanların dikkatini dağıtsın' hesabıyla inşa ve dizayn edilmişti.

İzleyiciler arasında meslektaşları ve basın emekçileri dahil birkaç müdavim çarptı gözüne. Fakat yine çoğunluk Büyük Çete şakşakçılarındaydı. Üst merciler, mahkemenin Mert için bir deplasman sahası olduğunu hatırlatmak istiyordu.

Sanık kürsüsünün arkasındaki sırada heyecanla kendisine bakan eşi Canan'ı ve oğlu Teoman'ı uzaktan görüp usulca el salladı onlara. Bir süre kendi aralarında fısıldaşan avukatları mübaşir aracılığıyla hakimden onay alınca, yerine geçmeden önce onların yanına uğradı ve ikisini de yanaklarından öptü doya doya.

"Nasılsın delikanlı? Doğum günün güzel geçti mi?"

"Evet baba. Hediyen için çok teşekkür ederim."

"Unutma, sınıftaki tüm arkadaşlarınla paylaşacaksın onu!"

Babasına sarıldıktan sonra teyzesinin elinden tutarak dışarı çıktı Teoman. Duruşma, o yaştaki sanık çocuklarının katılabileceği türden bir şey değildi. Hele bugünkü celse!

Mert, alnını Canan'inkine dokundurdu hafifçe. Lisede tanıştıklarından beri egzotik kuşlar misali böyle yaparlardı. Sevgi ve dayanışmanın sözcüklerden arınmış ifadesiydi bu onlar için. Konuşacak bir şey yoktu zaten. Yaşayarak görecekerdi artık ne olacağını.

Duruşma başlarken her şey prosedüre uygun biçimde, adil ve demokratik bir düzenin meşru ritüelleriymiş gibi gelişti. Konunun özünü bilmese, içinde bulunduğu tabloyu bizzat Mert dahi yadırgamazdı. Fakat savcı mütalaasının finaline yaklaştığı vakit trajikomik gerçek her duruşmada olduğu gibi yine

çırılçıplak ortaya serildi.

"...yani sanık, 5 Mart 2028 tarihli kanun gereği kapatılmasına karar verilmiş olan TMMOB'nin işlevini aynen sürdürecektir biçimde paravan bir teşkilat kurarken ne yaptığını gayet iyi biliyordu. Savunma, 2805-T sayılı diğer kanunun daha ileri bir tarihte, 9 Haziran 2028'de yürürlüğe girmiş olmasından hareketle bu davadaki tezimizle birleştirilemeyeceğini öne sürmektedir. Fakat dikkatinizi çekeriz ki iddianamemiz sözde 'Uygar Mimar ve Mühendisler Birliği' açılımına sahip olan UMMB'nin yalnızca tesis edilme tarihini değil, kapatılana dek imza attığı her faaliyeti de suç telakki ediyor. Resmen kapatılmış bir teşkilatın yerine eşdeğer ilke ve yönetmeliğe sahip başka bir teşkilat tesis etmek de 2805-T gereği yeni te..."

Savcı bu noktada yutkundu. Ne diyeceği aylardır belliydi zaten. Fakat dili varmıyordu. Banu fırsattan istifade söz isteyip ayağa kalktı ve önündeki notlara son kez göz atarak konuşmaya başladı.

"Sayın Hakim, teşkilatlanma hürriyeti mimar ve mühendislere yasaklanmış değil. Yani en azından resmen yasaklanmış değil. Savcı Bey 'eşdeğer ilke ve yönetmelik' tezinde ısrar ettiğine göre söz konusu ilke ve yönetmeliklerde bir suç unsuru bulunduğunu kanıtlamakla yükümlüdür. Bunu gösteremiyorsa, yargılanması gereken aslen müvekkilim değil, TMMOB'yi kapattıranlardır."

Bu cüretkar sözler üzerine salonda bir uğultu yükseldi. Savunma şimdiye dek 'Büyük Çete' olarak bilinen koalisyonu kızdıracak stratejilerden uzak durmuştu çünkü müvekkilin öncelikle serbest bırakılmasını, sonra da beraatini hedefliyorlardı. Fakat madem ki savcı 2805-T üzerinden yol almakta ısrarcıydı, kaybedecek bir şey kalmamıştı. TMMO'yu kağıt üstünde kapattırmakla ruhunu yok edemediklerini, anca bir ölüp bin doğmasına sebep olduklarını vurgulamak gerekiyordu.

Hakim, kendisinden beklendiği üzere, görülmekte olan davanın konusunu TMMO'nun kapatılma sürecinden ayrı tutmak gerektiğini hatırlattı. Bu kez Mert'in diğer avukatı Sarp kalktı ayağa:

"Sayın Hakim, eğer ki TMMO'dan bahis açılmaması gerekiyorsa savcılık da mütalaasında UMMB'nin ilke ve faaliyetleriyle TMMO'nunkiler arasında paralellik bulunduğunu söyleyemez! Gerçeği görelim: Kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu, tam da kendisinden bekleneni yaparak toplum çıkarını gözettiği için rant odakları tarafından siyasi bir kumpasla kapattırılmıştır! Savcı Bey ise ilke ve yönetmelik itibarıyla 'aynı' kabul ettiği UMMB'nin de kapatılması sürecinde daha büyük gözdağı vermek amacıyla 2805-T'yi gündeme getirmektedir!"

Şov yapmak için ideal zamanın geldiğini düşünen savcı abartılı el kol hareketleriyle Mert'i hedef alarak yüksek perdeden konuşmaya başladı:

"Sanık düpedüz kanunla inatlaşmıştır! Kapıdan kovsanız bacadan gireriz dercesine hareket etmiş, resmen kapatılmış bir örgütü fiilen ayakta tutarak, üstelik bu eylemden bir direniş masalı peydah ederek kamu düzenini muhtelif vesilelerle bozmuştur! 2028 boyunca öğrencisinden bakkalına kadar nice hemşerimizi tahrik ederek 'Kanal MegaloKent' projesi dahilindeki şantiyeler etrafında insan zincirleri

oluşturulmasına, kazı ve inşa faaliyetlerinde aksama yaşanmasına sebep olduğu gibi..."

"Bugün de aynısını yapmaya hazırım!" diyerek bizzat ayağa kalktı Mert. Kürsüye çağırılmadığı sürece ağzını açıp konuşmamıştı şimdiye dek. Fakat madem ki 2805-T ile geliyorlardı üzerine, içini rahat rahat dökmesinde sakınca yoktu artık. Önce hakime, sonra savcıya bakarak gürlledi:

"Ülke genelinde süslü isimler altında devam eden yağmacılık Belgrad Ormanları'nı ve Çilingöz Tabiat Parkı'nı da açıkça hedef aldığında susacak değildik! Bartın Irmağı için Karadeniz'de, Atatürk Orman Çiftliği için Ankara'da farkındalık yaratıp usulsüz inşaatlara nasıl karşı çıkmışsak, İstanbul'daki bu yeni garabete de itiraz edecektik elbet! 'Kanal MegaloKent' dediğiniz, neredeyse bütün Kuzey Trakya'nın akciğerlerini ve İstanbul'un depreme hazırlık planlarını tahrip eden bir çılgınlıktır! 2025'te genç bir jeofizik mühendisi kimliğiyle TMMOB yönetim kurulunda görev almamdan bu yana hep aynı şeyi haykırdım: Girişilen çapta inşaat, zemin etütleriyle uyumlu değil! Metropolü Kuzeybatı istikametinde genişletmek, kıyı şeridini parsel parsel peşkeş çektiğiniz Suudi şeyhler dahil kimseye yaramayacak! Çünkü Avustralya'dan ithal ettiğiniz o yeni nesil, dev makinelerle giriştiğiniz hızlandırılmış temel kazma faaliyetinin bizzat kendisi deprem tetikleyici tesire sahip! Tektonik plakayı, dünyanın başka hiçbir köşesinde denenmemiş bir basınca maruz bırakıyorsunuz!"

Hakimin el işareti üzerine Mert sustu, fakat oturmadı.

Savcının yüzünde kocaman bir tebessüm belirdi bunun üzerine. Kollarını iki yana açıp bakışlarını alaycı biçimde salonda gezdirdi. Aralarında mimar ve mühendisler de bulunan izleyicilerin tepkisini mıknaıtıs gibi üzerine çektiğini biliyor ve bundan sadistçe keyif alıyordu. Hakime dönerek yeni bir tirada başladı:

"Görüyorsunuz işte, huylu huyundan vazgeçmiyor! Kendilerini uzman, vatansever, uygar ve hatta kahraman kabul etme eğilimindeki bu gürhunun asıl meselesi, gerçeklikten büsbütün kopmuş olmalarıdır! Türkiye'nin büyüyüp gelişmesini istemiyorlar. Çünkü 'Kanal MegaloKent' gibi muhteşem projeler somutlařtıķça kendilerinin küçük kalacağını biliyorlar! Sanığın ifadeleri gerçeği yansıtır olsa řu an hepimiz risk altındaydık! Kendisi unutup belki ama sekiz aydır gecelemede olduğu yeni ve modern hapisane gibi bu adliye binası da 'Kanal MegaloKent'e dahildir! Yarım milyon insana sağlam bir yuva temin etmiş bu ilk etabın başarısı dünyayı kısıktandırırken ikinci etap yerleşime açılıyor, üçüncü etabın çalışmaları ise hızlanıyor. Fakat sanık halen aynı nakaratı tekrarlamakta! Aylardır birinden çıkıp diğerine girmekte olduğu muazzam yapılardaki kaliteyi halen ideolojik sebeplerle inkar ediyor! Avukatlarına önerim, savunma stratejilerini 'aklî yeterliliği olmamak' üzerinden güncellemeleridir! Zira tüm dünyaya parmak ısırtan hızda tamamlanmış Kanal MegaloKent'i halen bir tehlike kaynağı gibi algılamak, sanıktaki şuursuzluğun en büyük emaresi!"

Bu sözler üzerine mahkeme salonundaki Büyük Çete yandaşları arasında bir kahkaha fırtınası kopuverdi. Eline sazı almış, düpedüz sanıkla dalga geçiyordu savcı.

Hakim hafifçe öksürdü, bakışlarını savcıya yönelterek sessiz bir ihtarda bulundu. Aynı takıma dahil sayılsalar da, dosyası 2805-T ile birleştirilecek bir sanıkla alay etmeyi hakimin yakışıksız bulduğu belliydi. Bunun üzerine savcı ciddi bir ifade takınarak sustu. Yaptığı terbiyesizliğin ardından biraz zaman geçmesi gerekiyordu ki yarım kalmış talebini net biçimde dile getirsin. Belki utandığından, belki de onu aşağılamak için sırtını döndü Mert'e ve önündeki kağıdı eline alıp gözlüğünü takarak son cümleleri yüksek sesle okudu:

"Resmen kapatılmış bir teşkilatın yerine eşdeğer ilke ve yönetmeliğe sahip başka bir teşkilat tesis etmek de 2805-T gereği yeni terör tanımına dahil edildiğinden ötürü, yakın tarihli yasaların işaret ettiği biçimde sanığın idamla yargılanmasını talep ediyoruz."

Bu sözler üzerine tüm salonda ardı arkası kesilmeyen uğultular yükselmeye başladı. Hukuk ezelden beri cambazlığa açık bir saha olmuştu belki ama böylesi akıl dışı fırsatçılık zor rastlanır şeydi. 2027'de yapılan değişiklikle idamın yeniden kanuna sokulmasını takiben 2805-T'deki ucu alabildiğine açık terör tanımının bu tür anormal durumlar yaşatacağı konusunda hukukçular az uyarmamıştı milletvekillerini. Fakat mimar ve mühendisi umursamayanların hukukçuya kulak asacağı yoktu ya, paketleyip geçirmişlerdi yasayı.

Peki ne olacaktı şimdi? Halka çevre bilinci aşıladı ve haksızca kapatılmış meslek örgütünü yeni isim altında faal kıldı diye genç bir adam hakikaten idam mı edilecekti? Akla hayale sığmıyordu! Mesleki duyarlılık sebebiyle hapse girmek bile anormalken, hukuk sirkinde gerçek bir can pazarı mı yaşatılacaktı Mert'e? Çılgınlığı marifet sayanların projeleriyle adım adım gelinmişti bu noktaya.

Tüm gözler hakimdeydi. Alt dudağını ısırıp önce, sonra dolmakelemini bıyığında gezdirdi. Savcının talebini değerlendirilmek üzere muallakta bırakması konuyu dünya basınında daha da köpürteceği için, her ne diyecekse şimdi söylemeliydi. Maruz kaldığı talimatlar da bu yönde olmuştu zaten.

Mert ile göz göze geldiler. Gelecekte torunlarının yüzüne nasıl bakacağını mı düşünüyordu hakim, yoksa başka bir şeyi mi, sanık kürsüsünden bakarak anlamak imkansızdı.

Fırtına öncesi sessizlik misali tuhaf bir gerilim vardı salonda. Nihayet hakim ağzını açtı ve konuştu:

"Yürürlükteki yasalar, 2805-T'nin bu davadaki suç tanımıyla uyumlu ol..." dedi ve kaldı.

"Olduğunu" ile mi devam edecekti cümleye, "olmadığını" ile mi?

Kimse anlamamıştı.

Neden hakimin öyle ansızın durup gözlerini kıstığını da çözmemişlerdi önce.

Sonra titreşimlerin dozu arttı ve birbiri ardına küçük çığlıklar yükseldi. Zemin kalkıp kalkıp inmeye, kolonlardan garip sesler çıkmaya başlamıştı. Kanal MegaloKent 3. Etap çalışmalarının dev makinelerle sürmekte olduğu Kuzey istikametinden gelen dalga, fayın kırılmaya başladığına işaret ediyordu. Altın

varaklar da tavandan koprak dökülmeye başladığı vakit herkes canının derdine düştü ve adliyede nizam kalmadı.

Canan'ı kollarıyla sardığı gibi avukatlarıyla birlikte dışarı yöneldi Mert. Sarsıntılar şiddetlenirken dakikalarca koşular dev binanın içinde. Holde Teoman ve teyzesi ile rastlaşıp beraberce kapıdan çıkarak açık araziye ulaştılar.

Dünyaya parmak ısırta Kanak MegaloKent'in ilk etabı yerle yeksan olurken kalpleri deli gibi çarpıyordu. Artçılar bitsin hele, dışarı çıkamayanları göçükten kurtarmak için hummalı bir faaliyete girişeceklerdi. Bu çaptaki depreme neredeki hangi binaların dayanacağını biliyorlardı, oralarda üslenerek yardım edeceklerdi mağdurlara.

Ve sonra kaldıkları yerden devam edeceklerdi mücadeleye.